

Valtakunnalliset sosiaali- ja terveystalitiikan
kehittämispäivät 21.4.2010

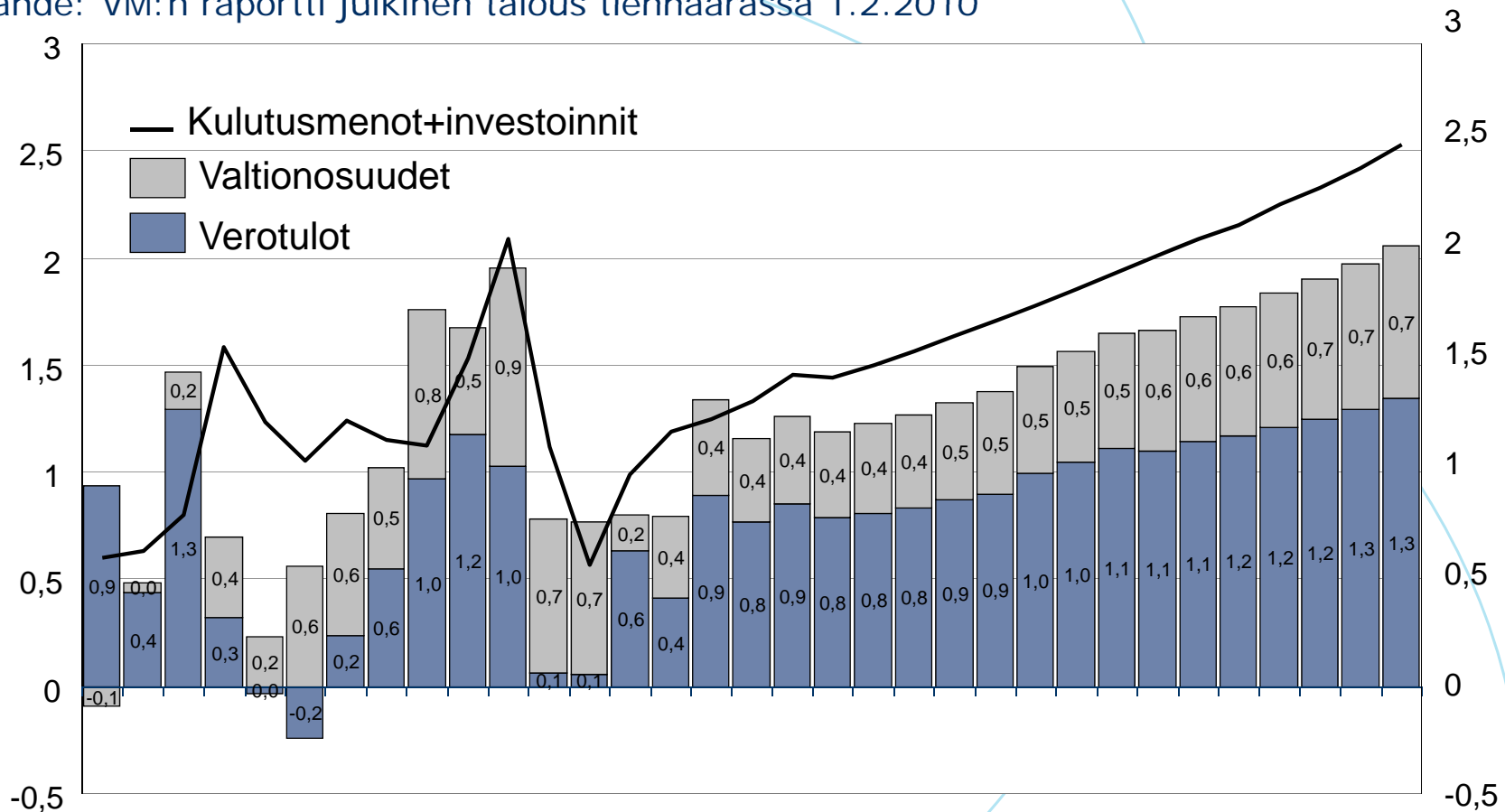
Kuntaliitto
Kommunförbundet

Miten rakennetaan tulevaisuuden palvelut yhteistyön varaan?

Timo Kietäväinen
varatoimitusjohtaja

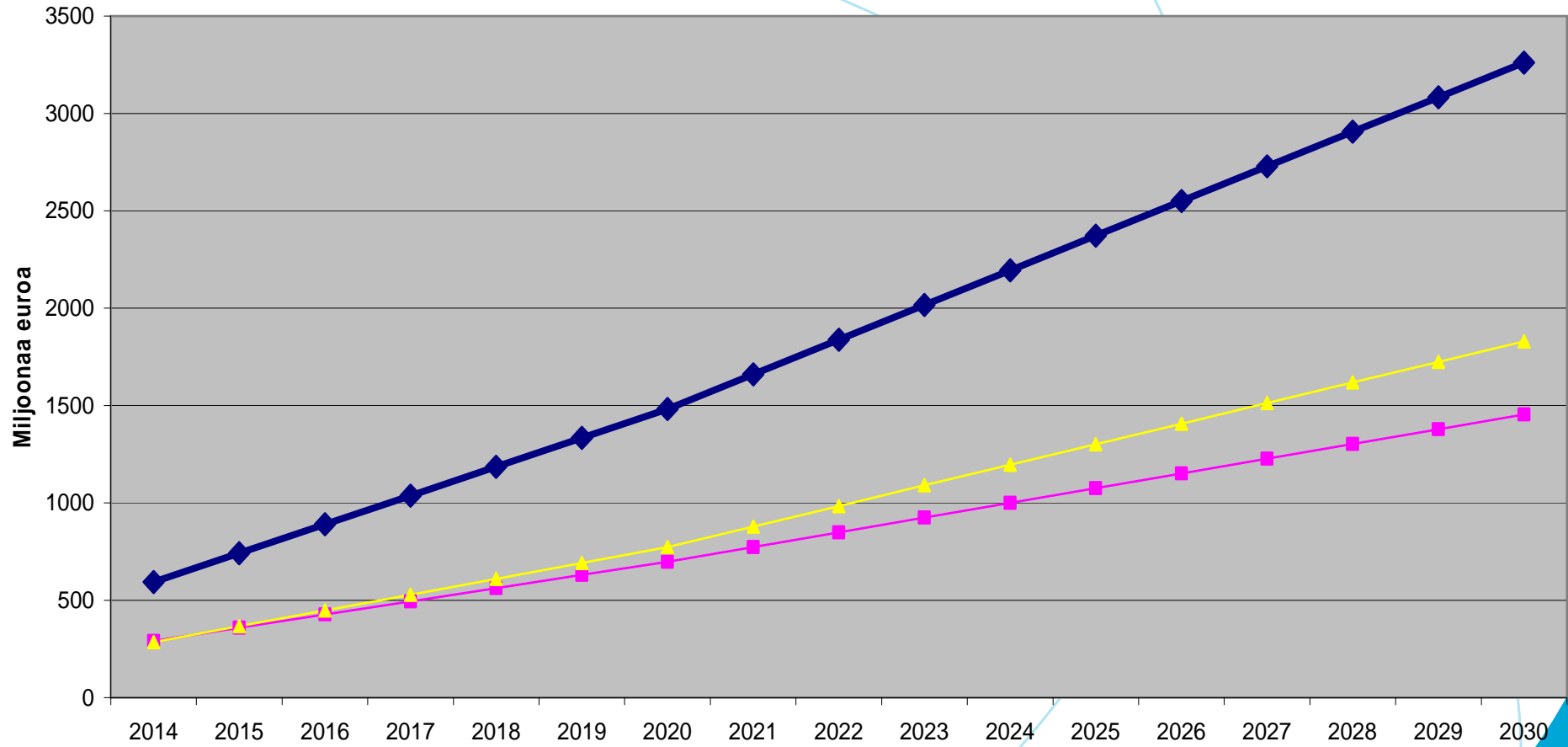
Kuntien verotulot, valtionosuudet vs. kulutusmenot ja investoinnit muutos edellisvuodesta, mrd. euroa (käyvin hinnoin)

Lähde: VM:n raportti julkinen talous tienhaarassa 1.2.2010

1998 2000 2002 2004 2006 2008 2010 2012 2014 2016 2018 2020 2022 2024 2026 2028 2030
 Käytetyt oletukset 2011-2030: Verotulojen oletetaan kasvavan 4 % vuodessa. Valtionosuuksien ja kulutuksen hinnan muutoksien estimaattina on käytetty peruspalvelujen hintaindeksiä (+3 % vuodessa). Sosiaali- ja terveyspalveluissa kulutuksen määrän lisäys keskimäärin 1,5 % vuodessa. Opetustoimessa volyyymi pidetty nykytasolla.

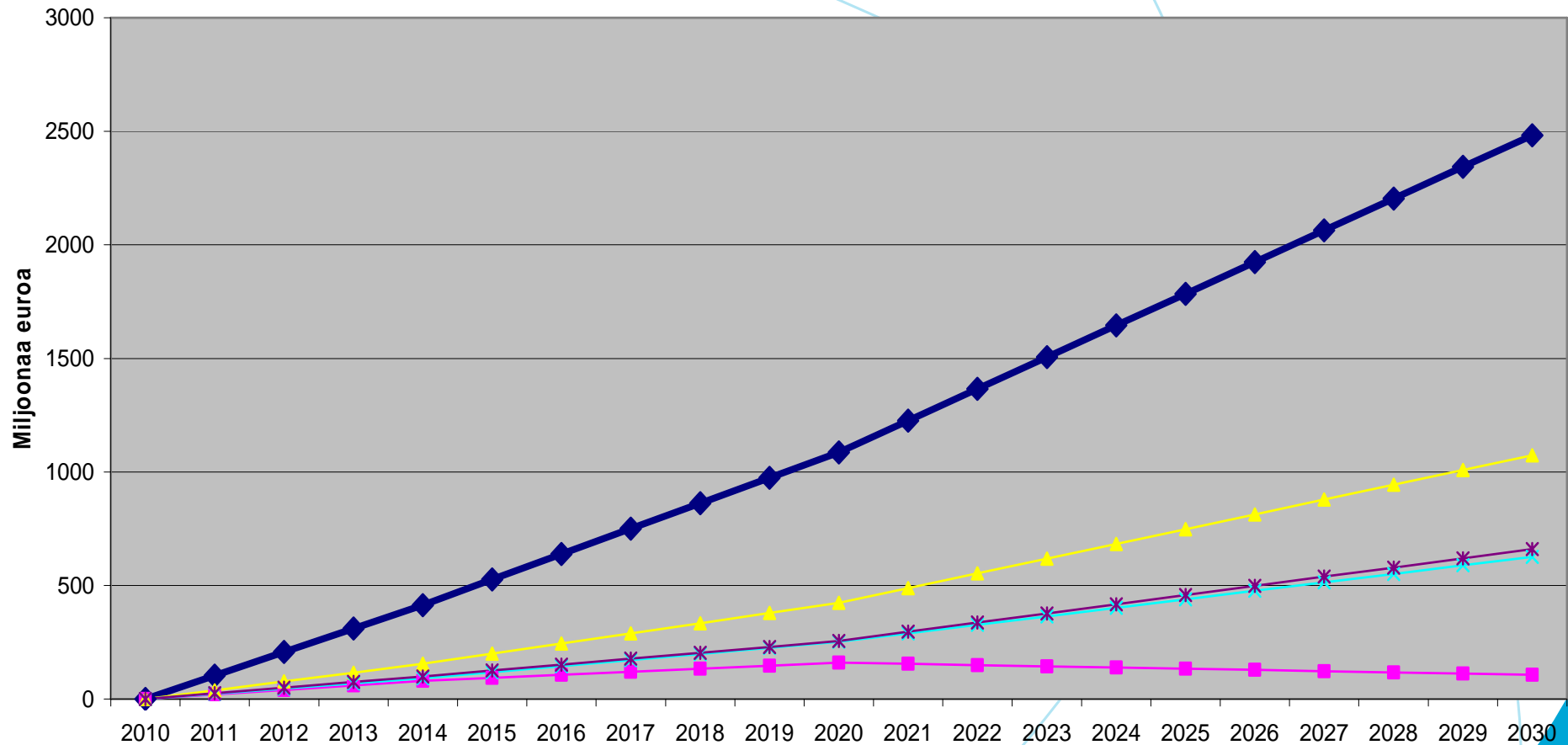
Väestötekijöiden vaikutus terveyspalvelujen kysyntään ja kustannuksiin: lisärahoituksen tarve verrattuna vuoteen 2010

Väestötekijöiden vaikutusta kuntatalouteen voidaan kuvata olettamalla palvelutason sekä palvelujen käyttäjien osuuden eri-ikäisessä väestössä pysyvän ennallaan. Kuntien menoihin vaikuttaa tällöin vain väestön määrän ja ikärakenteen muutos.

◆ Terveyspalvelut
 ■ erikoissairaanhoido
 ▲ perusterveydenhuolto

Väestötekijöiden vaikutus eräiden sosiaalipalvelujen kysyntään ja kustannuksiin: lisärahoituksen tarve verrattuna vuoteen 2010

Väestötekijöiden vaikutusta kuntatalouteen voidaan kuvata olettamalla palvelutason sekä palvelujen käyttäjien osuuden eri-ikäisessä väestössä pysyvän ennallaan. Kuntien menoihin vaikuttaa tällöin vain väestön määrän ja ikärakenteen muutos.

◆ Sosiaalipalvelut (alla olevat)
 ■ lasten päivähoito
 ▲ vanhainkodit
 ✕ kotipalvelut
 ✱ palveluasuminen (arvio)

Mediaani-iat vuonna 2025

Mediaani = keskimäinen havainto

Kunnat 2007

Koko maa 44 vuotta

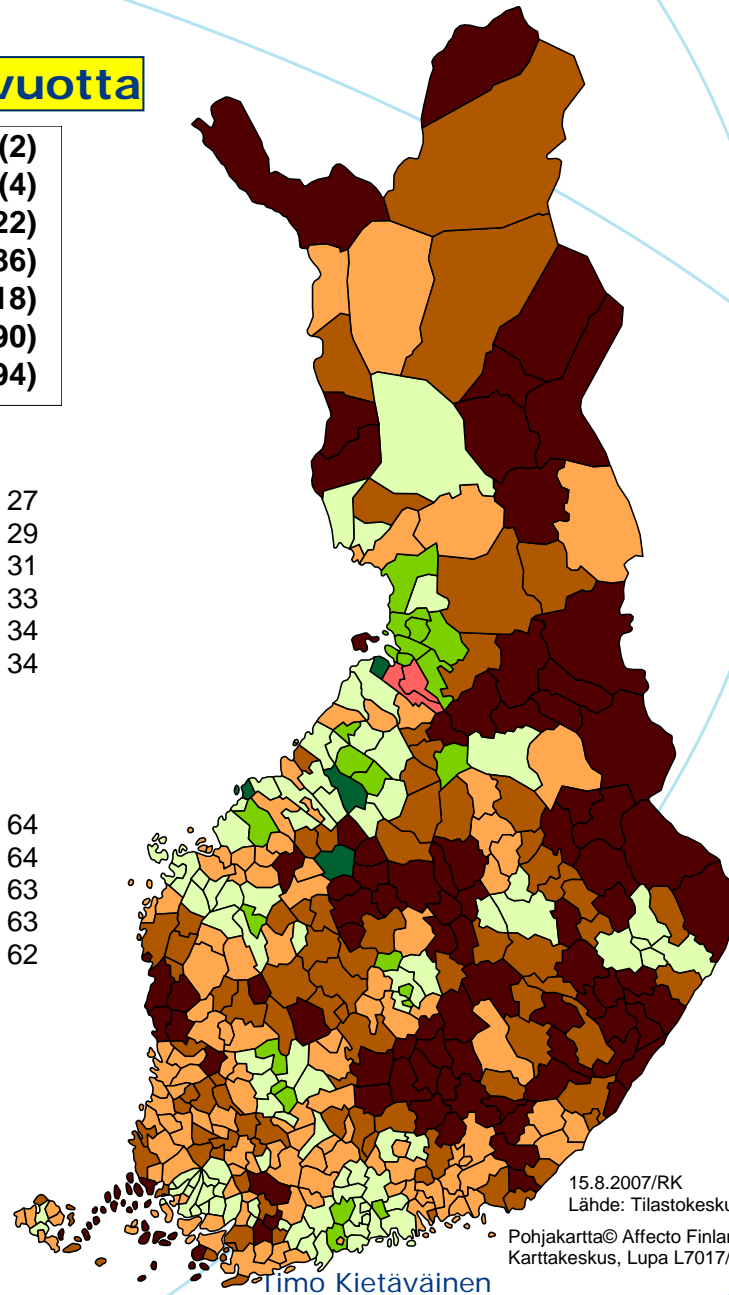
27 - 29	(2)
30 - 34	(4)
35 - 39	(22)
40 - 44	(86)
45 - 49	(118)
50 - 54	(90)
55 - 64	(94)

Alimmat:

Liminka	27
Tyrnävä	29
Luoto	31
Lumijoki	33
Perho	34
Sievi	34

Ylimmät:

Luhanka	64
Savonranta	64
Puumala	63
Tervo	63
Kuhmoinen	62

15.8.2007/RK
Lähde: Tilastokeskus, asukasluvut

Pohjakartta© Affecto Finland Oy,
Karttakeskus, Lupa L7017/07

Timo Kietäväinen

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd. €

Lähde: Peruspalveluohjelma 30.3.2010

	2008	2009*	2010e	2011e	2012e	2013e	2014e
Toimintakate	-21,43	-22,65	-23,38	-24,13	-25,04	-25,98	-26,95
Verotulot	17,53	17,61	17,51	18,19	18,42	19,06	19,84
Käyttötalouden valt.os.	6,43	6,90	7,44	7,67	8,01	8,32	8,63
Muut rahoituserät, netto	-0,13	0,09	0,05	0,02	-0,03	-0,06	-0,12
Vuosikate	2,40	1,95	1,62	1,75	1,36	1,34	1,39
Poistot	-1,94	-2,01	-2,07	-2,13	-2,19	-2,26	-2,32
Satunnaiset erät, netto	0,26	0,11	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Tilikauden tulos	0,72	0,05	-0,19	-0,13	-0,58	-0,67	-0,68
<hr/>							
Tulorah. korjauserät	-0,53	-0,35	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45
Tulorahoitus	2,13	1,71	1,42	1,55	1,16	1,14	1,19
Investoinnit, netto	-3,01	-3,19	-3,05	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00
Rahoitusjäämä ¹⁾	-0,88	-1,48	-1,63	-1,45	-1,84	-1,86	-1,81
Lainakanta	9,60	11,07	12,57	14,02	15,82	17,62	19,42
Rahavarat	4,04	3,69	3,56	3,56	3,52	3,46	3,45

1) Rahoitusjäämä = Tulorahoitus + investoinnit, netto

Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Kuntien ja kuntayhtymien ulkoiset hankinnat vuosina 2000-2008

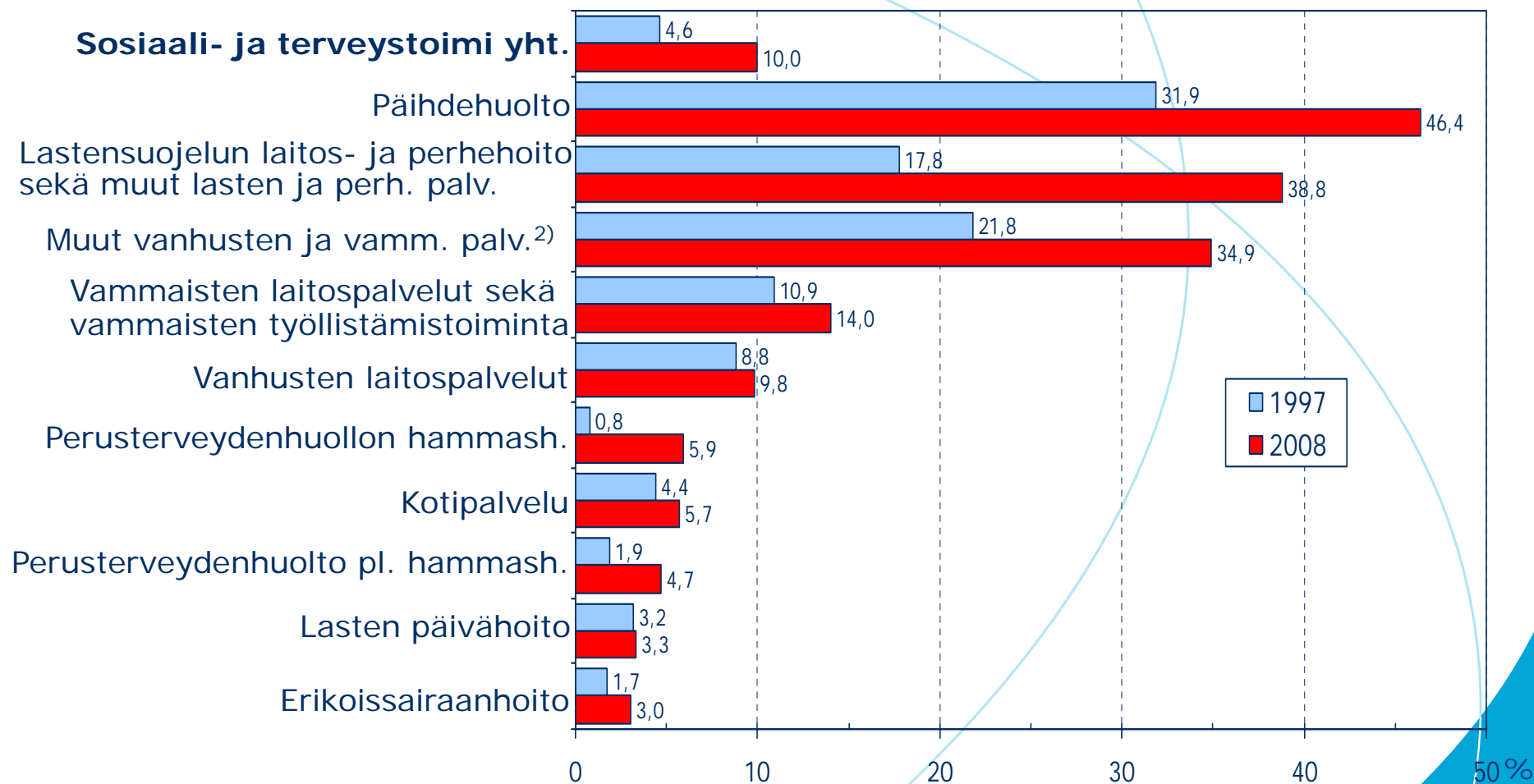
	mrd. euroa:				muutos-%:		
	2000	2006	2007	2008	06-07	07-08	00-08 keskim./v
Käyttötaloushankinnat yht.	6,00	8,99	9,63	10,80	7,1	12,2	7,6
- Aineet, tarvikkeet, tavarat	2,40	3,22	3,30	3,66	2,7	10,8	5,4
- Palveluiden ostot ¹⁾	3,23	5,28	5,78	6,55	9,5	13,3	9,2
- Vuokrat	0,37	0,49	0,54	0,59	10,0	9,4	5,9
Investointihankinnat yht.²⁾	2,50	3,26	3,46	3,85	6,0	11,4	5,5
- Rakennukset	1,04	1,41	1,32	1,47	-6,7	11,8	4,4
- Maa- ja vesialueet	0,20	0,18	0,28	0,23	53,9	-17,3	1,9
- Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,80	0,96	1,11	1,40	15,8	25,8	7,2
- Muut investointihankinnat	0,46	0,71	0,75	0,75	6,0	0,2	6,2
Hankinnat yhteensä	8,50	12,25	13,08	14,65	6,8	12,0	7,0
Ulkoiset menot yhteensä	25,30	32,92	34,36	37,43	4,4	8,9	5,0
Hankintojen osuus, %	33,6	37,2	38,1	39,2			

1) Palveluiden ostot eivät sisällä kuntien ja kuntayhtymien keskinäisiä ostoja. Ne on eliminoitu vähentämällä palveluiden ostoista kuntien saamat myyntitulot kunnilta ja kuntayhtymiltä sekä kuntayhtymien saamat myyntitulot kunnilta ja kuntayhtymiltä

2) Aineellisten hyödykkeiden hankinta.

Asiakaspalvelujen ostot yksityisiltä; Osuus käyttökustannuksista¹⁾ 1997 ja 2008, %

Tehtäväluokka:

1) Käyttökustannukset = toimintamenot (ml. sisäiset erät) + poistot + vyörytyserät. Soten asiakaspalvelujen ostot yksityisiltä vuonna 2008 olivat 1,9 mrd. €.

2) mm. vanhusten ja vammaisten päivähoito, päivä-/palvelukeskukset, palvelutalot, ryhmäkodit ja muut vanhusten ja vammaisten asumispalvelut, vanhusten ja vammaisten perhehoito, vammaisetuudet sekä omaishoidon tuki

Lähde: Tilastokeskus

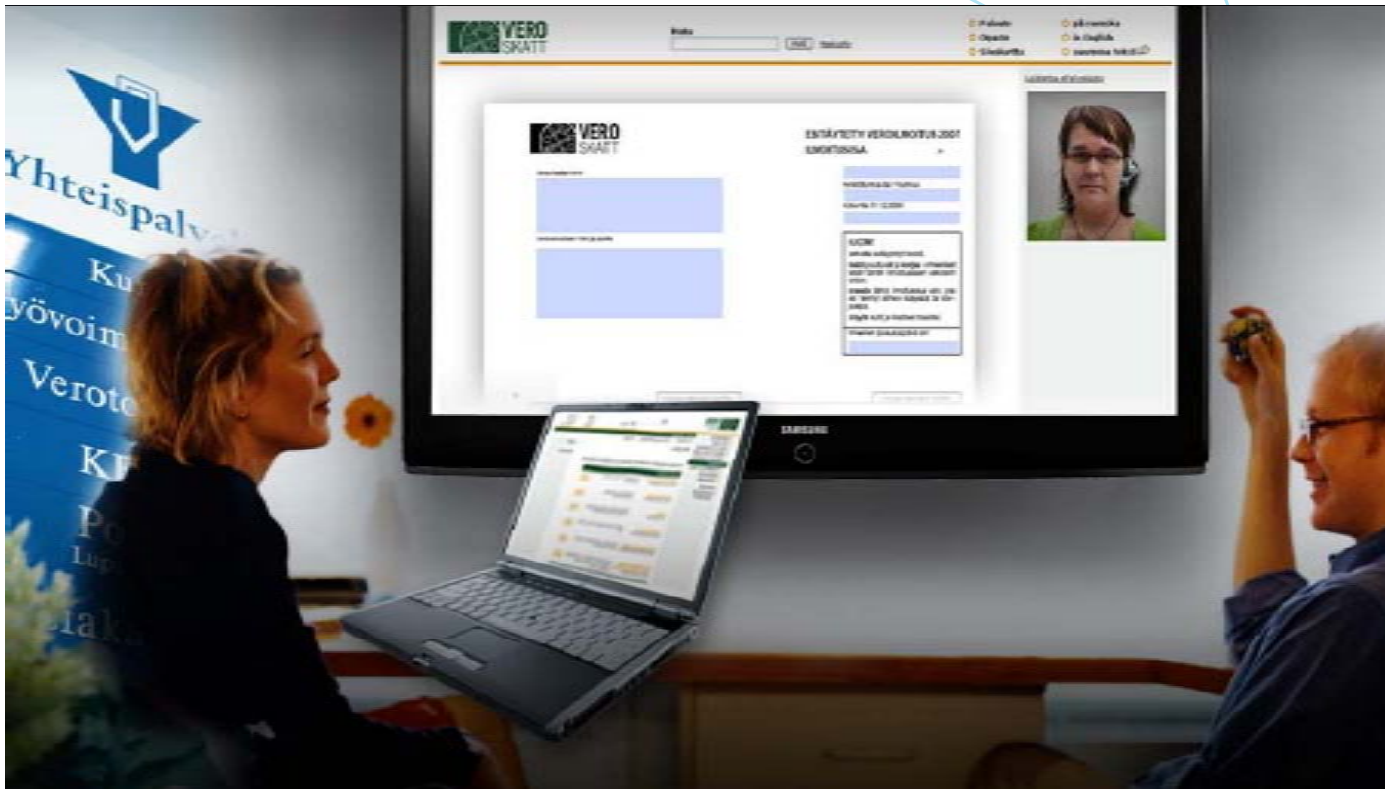
Palvelut uudistettava asiakaslähtöisesti

- Kaikki sähköistettävissä olevat palvelut ja toiminnot sähköistettävä, vanhakantaiset toimintamallit tarpeettomiksi (esim. virkatodistus), palvelutarjouksia lisää (esim. veroehdotus), itsepalvelua lisättävä – syntyvä liikkumavara kasvavan soten palvelutarpeen tyydyttämiseen.
- Eri toimijoiden saneeratessa verkostojaan ja eri viranomaisen keskinäisen yhteistyön ollessa heikkoa palveluverkosto harvenee enemmän kuin toimittaessa uudella tavoin yhteistyössä.
- Eri toimijoiden sisällä työn hajautusta käytetään varsin vähän pl. Kela ja verohallinto.
- Julkisen hallinnon tuottavuuden nostaminen on tapahtunut liiaksi tuottavuutta osaoptimoiden, esim. valtion toimipisteverkosta supistaen, jolloin asiakkaiden ajankäytön kasvu on saattanut lisääntyä siten, että kokonaistuottavuus on laskenut => **tarvitaan kokonaistuottavuuden lisäämistä, aitoa asiakaslähtöisyyttä, uusia toimintamalleja sekä oikeita tuottavuuden mittareita.**

Palvelujen tuotantotavat uudistettava

- Palveluja ei voi tarjota vain netissä => tarvitaan myös fyysisten asiointipalvelujen ja puhelinpalvelujen kehittämistä => **uudistunut yhteispalvelu**, yhteinen kansalaisten puhelinpalvelunumero ja –portaali ns. oikeaan palveluun ohjaavina palveluina ovat keskeisiä ratkaisuja.
- Yhteispalvelussa ei ole kyse enää avustavasta palvelusta, vaan asiakaspalvelusta uudella tavalla organisoituna, jota kautta voidaan tarjota myös vaativia palveluja.
- Etäpalvelut ja –järjestelmät mahdollistavat viranomaisten uudenlaisen yhteistyön ja erikoistumisen esim. Utsjoesta saamenkielisen kulttuurin ja kääntämisen keskus.
- Videoneuvottelutekniikalla toimivat tulkkaukspalvelut taloudellisesti.
- Työtä voidaan myös hajauttaa verkostossa, jos halutaan => työpaikkoja myös heikommille alueille ja halvemmat kustannukset
- Harvaan asutuilla alueilla ja kaupunkiseutujen reuna-alueilla tarvitaan yrittäjyyspohjalta toimivia monipalveluautoja, joissa myös laajakaistayhteydet

Videoneuvottelu arjen työkaluksi yhteis palveluun ja laajemminkin julkiseen hallintoon

Videoneuvotteluyhteys, skanneri ja dokumenttikamera sekä sähköinen allekirjoitus mahdollistavat asiakaspalvelun lähes mistä tahansa ja minne tahansa. Pelkkä videoneuvotteluyhteys mahdollistaa myös kokousmatkojen rajun vähentämisen ja viranomaisien keskinäiset yhteydet.

Kolmas sektori ja kuntapalvelut

- Kolmannen sektorin rooli keskeistä sosiaali- ja terveydenhuollossa ja vapaa-ajantoimessa. Rooli kasvussa.
- Kolmannen sektorin toimijoilla hyvin erilaiset roolit: ammattilaisten varassa yritysluontoisesti toimivat vs. täysin vapaaehtoistyöhön perustuvat.
- Hankilain mukaan kolmannen sektorin toimijat samalla viivalla yritysten kanssa kunnan kilpailuttaessa palveluhankintoja.
- Välityömarkkinoita välttämätöntä kehittää: nyt noin 100.000 työtöntä työmarkkinoiden ja työkyvyttömyyseläkkeen välissä. Välityömarkkinoiden kehittämisstrategiaryhmä perusteilla välityömarkkinoiden pelinsääntöjä selkeyttämään (TEM).

Kolmas sektori ja kuntapalvelut

- Kolmannen sektorin toimijat voivat olla tärkeässä roolissa kehitettäessä uusia palvelujen tuotantotapoja.
- Vapaaehtoisella vanhusten lähimmäistyöllä kasvava kysyntä. Se tarjoaa myös elämän sisältöä esim. hyväkuntoisille eläkeläisille. Voidaanko tällaisessa ei-ammattitaitoa vaativassa lähimmäistyössä tarjota vaikeasti työllistyville mahdollisuus työllistyä nykyistä laajemmin?
- Vapaaehtoistyö ei koskaan voi korvata kunnan järjestämää kunnallisesti tai yritysten tai muiden ammattimaisesti toimivien yhteisöjen tuottamia palveluja, siksi kunnallisten palveluiden rahoituksen riittävydestä on huolehdittava.

Kiitos mielenkiinnosta!